PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Regionalny
Program Operacyjny
Warmia i Mazury
na lata 2007-2013

Obowiązki Beneficjentów w zakresie prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej do konkursu 01/08/5.1.2

Dokument opracowany przez
Biuro Promocji i Informacji
Departamentu Zarządzania Programami
Rozwoju Regionalnego
Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Olsztyn, 16 października 2008 r.

Spis treści

1. Jak zaplanować działania informacyjne i promocyjne na etapie przygotowywania wniosku? 3

2. W jaki sposób w praktyce promować i informować o projekcie? 7

3. Wytyczne w sprawie obowiązkowych działań informacyjnych i promocyjnych 14

3.1. Tablica informacyjna 14

3.2. Tablica pamiątkowa 15

3.3. Plakietka informacyjna 17

3.4. Serwis internetowy 18

3.5. Spotkania informacyjne 19

3.6. Publikacje i narzędzia komunikacji wizualnej i audiowizualnej 20

3.7. Zestawienia znaków graficznych/logotypów 21

4. Stosowanie tablic informacyjnych, pamiątkowych oraz plakietek informacyjnych 22

5. Założenia końcowe 23

6. Dobre i złe praktyki, przykłady 24

1. Jak zaplanować działania informacyjne i promocyjne na etapie przygotowywania wniosku?

Podstawy prawne określające zakres działań informacyjnych i promocyjnych

Podstawowe założenia związane z prowadzeniem działań informacyjnych i promocyjnych określono w artykułach 60 oraz 69 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 roku ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999. Artykuł 60 lit. j nakłada obowiązki w zakresie informacji i promocji na Instytucję Zarządzającą (IZ), natomiast Artykuł 69 określa podstawowe założenia prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dla wnioskodawców Funduszy Europejskich.

Obowiązki Beneficjentów w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych skierowanych do opinii publicznej wynikają z artykułów 8-9 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności oraz rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w tym również obowiązków informacyjnych i promocyjnych stosowanych przez Państwa Członkowskie, wynikających z faktu współfinansowania projektów ze środków funduszy strukturalnych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny) bądź z Funduszu Spójności. W myśl tych przepisów Beneficjenci są odpowiedzialni za informowanie opinii publicznej o pomocy otrzymanej z Funduszy Europejskich poprzez wykorzystanie określonych narzędzi i kanałów informacyjno-promocyjnych.

Ogólne zasady prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych

Beneficjent zobowiązuje się do przestrzegania zasad dotyczących informacji i promocji w momencie podpisania umowy o dofinansowanie projektu. Zgodnie z umową o dofinansowanie projektu beneficjent zobowiązuje się do:

- zapewnienia informowania społeczeństwa o współfinansowaniu realizacji projektu przez Unię Europejską zgodnie z wymogami rozporządzenia Komisji nr 1828/2006 oraz wytycznymi i zaleceniami Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Warmia i Mazury na lata 2007-2013,
- wypełniania obowiązków informacji i promocji w zakresie określonym we wniosku o dofinansowanie,
- zamieszczenia, w miarę możliwości, we wszystkich dokumentach i materiałach, które przygotowuje w związku z realizacją projektu, informacji o udziale Unii Europejskiej oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego we współfinansowaniu projektu oraz oznaczania dokumentów i miejsca realizacji projektu, a także urządzeń, obiektów, terenów i pomieszczeń, w których realizowany jest projekt, logo Unii Europejskiej z odniesieniem do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, herbu i loga województwa warmińsko-mazurskiego oraz logo Narodowej Strategii Spójności z odniesieniem do programu regionalnego (omówienie tych znaków znajduje się w dalszej części opracowania).

Uwaga. Należy nadmienić, iż obowiązek informowania o współfinansowaniu projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego dotyczy wszystkich projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 (RPO WiM), niezależnie od trybu wyboru projektów, tj. projektów konkursowych i indywidualnych.

Zgodnie z umową o dofinansowanie projektu Beneficjent jest zobowiązany do powiadamiania IZ, z 14-to dniowym wyprzedzeniem, za pomocą tradycyjnej poczty, jak i elektronicznej (na adres prr@warmia.mazury.pl) o inauguracji projektu[1]. Informacje te należy przesyłać na adres Sekretariatu Departamentu Zarządzania Programami Rozwoju Regionalnego – Biuro Promocji i Informacji w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, ul. Kościuszki 83, 10-950 Olsztyn.

Ważniejsze wydarzenia związane z realizacją projektu, powinny zostać podane do wiadomości możliwe jak najszerszemu kręgowi odbiorców. Zaleca się sporządzanie dokumentacji fotograficznej lub filmowej z każdego ukończonego etapu realizacji projektu[2]. Dokumentację dotyczącą działań informacyjnych i promocyjnych podjętych w ramach promocji projektu, zgodnie z treścią umowy o dofinansowanie, należy przechowywać **do dnia 31 grudnia 2020 r**. Dodatkowych informacji dotyczących wymagań odnośnie informacji i promocji projektów współfinansowanych w ramach RPO WiM udziela Biuro Promocji i Informacji w Departamencie Zarządzania Programami Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, ul. Kościuszki 83, 10-950 Olsztyn, tel. (089) 521-96-12/13/60, e-mail: promocjaprr@warmia.mazury.pl.

Przykład dobrej praktyki
Zastosowanie zdjęć z kolejnych etapów realizacji inwestycji współfinansowanej z RPO WiM do celów promocyjnych na specjalnie utworzonej stronie internetowej/zakładce na stronie internetowej poświęconej danemu projektowi.

Jak w praktyce zaplanować działania informacyjne i promocyjne na etapie sporządzania wniosku o dofinansowanie?

Istotna informacja, z punktu widzenia Beneficjenta, to fakt, że koszty działań informacyjnych i promocyjnych **kwalifikują się do wsparcia z RPO WiM**. Aby dokładnie zdefiniować koszty działań informacyjnych i promocyjnych powinno się określić podstawowe narzędzia informacyjne i promocyjne. Grupą docelową działań informacyjnych i promocyjnych wnioskodawcy jest opinia publiczna, czyli ogół społeczeństwa. W grupie tej można jednak wyróżnić pewnych określonych odbiorców informacji, do których jako Beneficjent kierować będziemy nasz przekaz na określonym etapie realizacji projektu (interesariusze, uczestnicy projektu, lokalne społeczności). Podstawowe działania zostały opisane w dalszej części dokumentu. Warto natomiast zaplanować szerszą kampanię, która wpłynie pozytywnie zarówno na wizerunek Funduszy Europejskich, jak i wizerunek firmy. Rzeczy niestandardowe zawsze zapiszą się na dłużej w pamięci odbiorców przekazu.

Wybór narzędzi komunikacji, instrumentów i kanałów przekazu informacji we wszystkich opisanych wymiarach zależy od wyobraźni i kreatywności osób, którym Beneficjent powierzy realizację tych zadań. Warto jedynie nadmienić o istotnej roli tworzenia serwisu internetowego poświęconego realizacji inwestycji jako jednego z podstawowych elementów łatwo dostępnej informacji. Poniżej przykłady działań informacyjnych i promocyjnych w powiązaniu z instrumentami i kanałami komunikacji oraz odbiorców/kategorii wewnątrz grupy docelowej, do której kierowane mają być działania Beneficjenta.

[1] *Pod pojęciem inauguracji projektu należy rozumieć rozpoczęcie funkcjonowania projektu, który został współfinansowany ze środków EFRR w ramach RPO WiM.*

[2] *Dobrą praktyką będzie tworzenie dokumentacji z realizacji projektu dla celów promocji Funduszy Europejskich, ale może ona również stanowić uzupełnienie dla dokumentacji technicznej w momencie kontroli na miejscu inwestycji przez IZ.*

Tabela 1. Przykłady działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez Beneficjenta

Instrument (kanał informacji)	Treść informacji	Odbiorcy/kategorie w ramach grupy docelowej
Media (prasa, radio, TV)	Publikacje prasowe w prasie lokalnej i regionalnej, codziennej, tygodnikach, prasie specjalistycznej, wiadomości w lokalnej/regionalnej TV, rozgłośni radiowej z okazji podpisania umowy o dofinansowanie projektu, rozpoczęcia realizacji, lub innych wydarzeń mających spektakularny charakter.	Interesariusze, partnerzy społeczni i gospodarczy, ogół społeczności lokalnej, poszczególne środowiska lub grupy społeczne.
Broszury informacyjne, ulotki, biuletyny, konferencje, seminaria, spotkania	Informowanie o możliwościach i obszarach wsparcia, jakie stwarza EFRR w ramach RPO WiM dla finansowania projektu. Budowanie pozytywnego wizerunku funduszy, samorządu regionalnego i organizacji Beneficjenta. Informowanie o korzyściach płynących ze współfinansowania w wymiarze projektu.	Uczestnicy projektu, partnerzy społeczni, opinia publiczna
Strony internetowe	Serwis internetowy Beneficjenta na temat projektów realizowanych z udziałem funduszy unijnych, aktualne informacje na temat etapu realizacji projektu, wypłaconego współfinansowania, ogłoszenia o wszczęciu postępowania w sprawie udzielenia zamówienia i o wyborze wykonawcy,	Interesariusze, partnerzy społeczni i gospodarczy, ogół społeczności lokalnej, poszczególne środowiska lub grupy społeczne. Potencjalni wykonawcy i odbiorcy rzeczowych rezultatów projektu.
Tablice informacyjne, stałe tablice pamiątkowe, dokumenty związane z realizacją projektu, w tym wizytówki personelu, wizytówki lokalizujące miejsce pracy kluczowego personelu, gadżety.	Nazwa projektu, wielkość dofinansowania, nazwa Beneficjenta	Interesariusze, partnerzy społeczni i gospodarczy, ogół społeczności lokalnej, poszczególne środowiska lub grupy społeczne.

Wybór narzędzi i kanałów komunikacji zależy od kreatywności personelu odpowiedzialnego za propozycje w tym zakresie, warto jednak pamiętać o adekwatności wybranych sposobów realizacji działań w odniesieniu do charakteru projektu i charakteru działalności prowadzonej przez Beneficjenta. Zastosowanie właściwej formy promocji powinno więc uwzględniać wartość oraz rodzaj i charakter projektu. Ważnym czynnikiem determinującym ten wybór są środki dostępne na współfinansowanie ze środków własnych Beneficjenta oraz fakt, że tylko wydatki racjonalne i niezbędne do realizacji projektu mogą być uznane za wydatki kwalifikujące się do współfinansowania, a następnie do refundacji.

Na etapie sporządzania kosztorysu, który będzie podstawą do przygotowania budżetu projektu, w ramach wniosku o dofinansowanie, należy zatroszczyć się o w miarę **ogólne ujęcie** i zdefiniowanie kategorii wydatków obejmujących działania informacyjne i promocyjne. Powinna ona w sposób nie budzący wątpliwości określać rodzaj działań, jakie będą w ramach tej kategorii realizowane, bez wskazywania jednakże konkretnych wydatków. Umożliwia to odpowiednim komórkom IZ, Instytucji Pośredniczącej (IP) oraz Instytucji Pośredniczącej II stopnia (IPII) na elastyczne podejście do kwalifikowania określonych dokumentów i dowodów poniesienia wydatków do odpowiedniej kategorii wydatków w budżecie na etapie weryfikacji dokumentów i poświadczania kwalifikowalności. Beneficjent natomiast może w sposób elastyczny dostosowywać szczegółowy sposób realizacji zaplanowanych działań, bez konieczności wprowadzania zmian do projektu w trakcie jego realizacji.

Biorąc pod uwagę specyfikę realizowanego projektu i podział procesu realizacji na etapy należy odpowiednio przygotować **harmonogram działań informacyjnych i promocyjnych**. Należy pamiętać by działania informacyjne i promocyjne były spójne z innymi działaniami w harmonogramie realizacji projektu.

Informacje na temat realizacji obowiązków Beneficjenta w zakresie promocji i informacji projektu w praktyce znajdują się w dalszej części opracowania.

2. W jaki sposób w praktyce promować i informować o projekcie?

Zaplanowane przez Beneficjenta działania dotyczące informacji i promocji w ramach projektu będą realizowane na podstawie zapisów **umowy o dofinansowanie projektu**, na mocy której przyznane będzie Beneficjentowi dofinansowanie ze środków RPO WiM. Kwestią podstawową, która musi znaleźć zastosowanie w praktyce jest jednolita identyfikacja wizualna Funduszy Europejskich (FE). W przypadku RPO WiM komponentem FE jest Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, z którego finansowany jest Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

Jakie są wymagania dotyczące znaków graficznych?

Wszelkie materiały informacyjne i promocyjne tworzone w celu komunikowania wsparcia Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego dla realizowanego w ramach RPO WiM projektu powinny zawierać obowiązujący zestaw znaków graficznych[3]:

- Znak Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013 oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności;
- Flaga Unii Europejskiej z odwołaniem słownym do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- Herb województwa warmińsko-mazurskiego;
- Logo Warmii i Mazur.

Konfiguracja zestawu obowiązkowych znaków oraz przykłady zastosowania zostały przedstawione w podrozdziale 3.7 niniejszego opracowania.

Jakie są wymagania w odniesieniu do emblematu Unii Europejskiej?

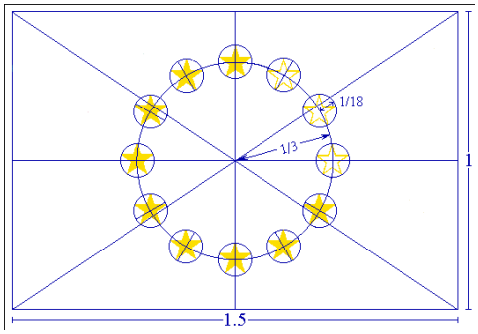
Na tle niebieskiego nieba dwanaście złotych gwiazd tworzy krąg, reprezentujący unię narodów Europy. Liczba gwiazdek jest stała, ponieważ nie odnosi się ona do liczby państw członkowskich ale do symboliki liczby dwanaście, która oznacza doskonałość i jedność.

Opis heraldyczny: emblemat Unii Europejskiej

Na błękitnym tle, krąg dwunastu złotych pięcioramiennych gwiazd, nie dotykających się ramionami.

[3] Zob. Załącznik nr 1 do Strategii Komunikacji Funduszy Europejskich w Polsce w ramach Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013: *Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.*

Opis Geometryczny

Emblemat ma formę niebieskiej prostokątnej flagi, której szerokość stanowi półtorej długości wysokości. Dwanaście złotych gwiazd rozmieszczonych w równych odstępach tworzy niewidzialny okrąg, którego środek jest punktem przecięcia się przekątnych prostokąta. Promień okręgu wynosi jedną trzecią wysokości flagi. Każda z gwiazd posiada pięć ramion położonych na obwodzie niewidzialnego okręgu. Promień okręgu równy jest jednej osiemnastej długości wysokości flagi. Wszystkie gwiazdy ustawione są w pozycji pionowej – co oznacza, że jedno ramię skierowane jest pionowo do góry, a dwa leżą na poziomej linii, prostopadłej do drzewca flagi. Gwiazdy rozmieszczone są na okręgu tak, jak godziny na tarczy zegara. Ich liczba pozostaje niezmienna.

Przepisowe kolory:

Emblemat jest w następujących kolorach:

1. NIEBIESKI ODBITY PANTONE (PANTONE REFLEX BLUE) jest kolorem powierzchni prostokąta;
2. ŻÓŁTY PANTONE (PANTONE YELLOW) jest kolorem gwiazd.

Źródło: http:// Europa.eu.int/abc/symbols/emblem/graphics1_pl.htm

W przypadku stosowania druku czterokolorowego (CMYK), oba standardowe kolory odtwarza się w drodze procesu czterobarwnego. I tak PANTONE YELLOW uzyskuje się dzięki użyciu koloru 100% „Process Yellow" a PANTONE REFLEX BLUE uzyskuje się przez zmieszanie kolorów 100% „Process Cyan" i 80% „Process Magenta".

Kolory w Internecie:

W palecie kolorów komputerowych PANTONE REFLEX BLUE odpowiada kolorowi RGB:0/51/153 (w systemie szesnastkowym - hexadecimal: 003399) a PANATONE YELLOW odpowiada kolorowi RGB:255/204/0 (w systemie szesnastkowym – hexadecimal: FFCC00).

Reprodukcja jednobarwna:

W przypadku użycia czarnego koloru prostokąt powinien posiadać czarną obwódkę, natomiast gwiazdy powinny być czarne na białym tle.

W przypadku użycia niebieskiego koloru (REFLEX BLUE), tło powinno być wydrukowane w 100% nasyceniu tym kolorem, z pozostawionymi na tym tle białymi gwiazdami.

Reprodukcja na kolorowym tle:

Zaleca się unikanie umieszczania emblematu UE na kolorowym tle. Jeżeli nie można uniknąć wykonywania reprodukcji na kolorowym tle, należy najpierw umieścić wokół prostokąta białą obwódkę o szerokości równej 1/25 wysokości tego prostokąta.

Informacje i wymogi w odniesieniu do emblematu Unii Europejskiej zostały zaczerpnięte z Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828 z dnia 8 grudnia 2006 r.

UWAGA. W obecnej perspektywie finansowej nie jest dopuszczalne stosowanie wersji negatywowej flagi Unii Europejskiej. Wersja dopuszczalną dla technik nie pozwalających na zastosowanie koloru jest reprodukcja jednobarwna (patrz wyżej).

Jakie są wymagania w odniesieniu do logo Narodowej Strategii Spójności?

Opis symboliczny: znak Narodowej Strategii Spójności

Znak graficzny NSS jest zbudowany z układu połączonych gwiazd na tle trapezu. Symbolika gwiazd nawiązuje do flagi Unii Europejskiej poprzez kolor jednej z gwiazd, jak również niebieski kolor tła. Nawiązuje również do symboliki flagi Polski – kolory pozostałych dwóch gwiazd.

Znak w sposób symboliczny komunikuje o przepływie Funduszy Europejskich. Kierunek zachód – wschód został uzyskany poprzez nadanie dynamiki gwiazdom.

Cała forma znaku graficznego tworzy złudzenie przestrzeni dzięki następującym zabiegom graficznym:

- nadanie efektu trójwymiarowości poszczególnym gwiazdom,
- wprowadzenie cienia rzuconego,
- nadanie perspektywy prostokątnemu tłu,
- „schowanie" fragmentu czerwonej gwiazdy w obrębie prawego boku trapezu oraz wprowadzenie na jej powierzchni cienia rzucanego przez trapez.

Niebieskie tło symbolizuje okno z widokiem na niebo, tworzy kadr przestrzeni, świata, w który lecą, wchodzą połączone gwiazdy. Połączenie gwiazd oraz ich symbolika poprzez kolor mówią nam o wspólnocie UE, jej trwałości i sile. Charakter graficzny gwiazd nasuwa skojarzenia z postaciami ludzi, wprowadzając tym samym w symbolikę aspekt ludzki. Mówi o zjawisku synergii, czyli kooperacji (współpracy) różnych czynników, której efekt jest większy niż suma ich oddzielnego działania.

Znak graficzny Narodowej Strategii Spójności.

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

Opis heraldyczny: znak Narodowej Strategii Spójności

Na niebieskim tle trzy pięcioramienne gwiazdy dotykające się ramionami. U góry gwiazda w kolorze białym, u dołu z lewej strony gwiazda w kolorze żółtym, u dołu z prawej strony gwiazda w kolorze czerwonym. Górne i dolne lewe ramiona gwiazdy żółtej wykraczają poza niebieskie tło. Górne i dolne prawe ramiona gwiazdy czerwonej są niewidoczne.

Wizualizacja znaku marki

Forma podstawowa i uzupełniająca znaku marki jest zbudowana z zestawienia znaku graficznego z logotypem w ściśle określonych proporcjach. Możliwe jest, w sytuacjach wyjątkowych, stosowanie znaku graficznego bez logotypu. Forma podstawowa znaku NSS dla programu regionalnego przedstawia się następująco.

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

Forma uzupełniająca znaku NSS dla programu regionalnego.

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

Kolorystyka znaku

Kolorystyka jest istotnym czynnikiem kształtującym tożsamość i sposób postrzegania marki. Kolory znaku oraz elementów systemu identyfikacji powinny być jak najbardziej zbliżone do kolorów określonych w CMYK, niezależnie od techniki reprodukcji. Parametry poszczególnych elementów sygnetu zostały określone w Księdze Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności dostępnej na stronie internetowej www.rpo.warmia.mazury.pl (Zakładka Wytyczne Instytucji Zarządzającej ->Znaki i logotypy).

Warianty kolorystyczne znaku

Warianty kolorystyczne znaku mają zastosowanie w tych obszarach komunikacji, gdzie wykorzystanie wersji pełno kolorowej jest niemożliwe ze względów technologicznych (na przykład tłoczenie, grawerunek itp.). Poniżej przedstawiono warianty znaku w odcieniach szarości oraz warianty achromatyczne.

Znak NSS w odcieniach szarości.

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

Wariant achromatyczny znaku NSS – czarny, pozytyw.

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

Wariant achromatyczny znaku NSS – czarny, negatyw.

Źródło: Księga Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności.

System identyfikacji wizualnej dopuszcza stosowanie znaku w wariantach jednobarwnych – monochromatycznych, ale tylko w obrębie kolorystyki przedstawionej w Księdze Identyfikacji Wizualnej. Szczegółowe wytyczne dotyczące stosowania znaku zawarto w Księdze Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności dostępnej na stronie internetowej http://www.funduszestrukturalne.gov.pl/PROMOCJA.htm oraz na stronie poświęconej RPO WiM www.rpo.warmia.mazury.pl (Zakładka Wytyczne Instytucji Zarządzającej ->Znaki i logotypy).

Na powyższych stronach dostępne jest również do pobrania logo Narodowej Strategii Spójności.

Jakie są wymagania w odniesieniu do herbu Województwa Warmińsko-Mazurskiego i logotypu Warmia i Mazury?

Wzór herbu województwa warmińsko-mazurskiego został określony na mocy uchwały nr XXXIX/561/02 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 6 sierpnia 2002 r. w sprawie ustanowienia herbu, flagi, pieczęci oraz odznaki radnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Zgodnie z tą uchwałą herb województwa tworzy tarcza trójdzielna o polach barwy czerwonej, dwudzielna w pas i trójdzielna w słup w dolnej części. W polu pierwszym umieszczony jest orzeł biały w koronie ze złotym dziobem, takąż przepaską na skrzydłach i złotymi szponami. W polu drugim baranek boży srebrny (biały) ze złotą aureoloą z czerwonym krzyżem wewnątrz, krwawiący do złotego kielicha, podtrzymujący przednią nogą chorągiew srebrną (białą) z czerwonym krzyżem, osadzoną na złotym drzewcu zwieńczonym złotym krzyżem. W polu trzecim czarny orzeł ze złotym dziobem, złotą przepaską na skrzydłach i złotymi szponami, ze złotą koroną na szyi, przepasany na piersi złotą literą S. Graficzny wzór herbu stanowi załącznik do uchwały.

Herb województwa warmińsko-mazurskiego.

Źródło: *http://www.rpo.warmia.mazury.p/*

Kolory	
Pantone	CMYK
Czerwień C:0,0 M:94,0 Y:100,0 K:0,0 (Pantone 1795C)	Czerwony M:100% Y:100%
Złoto C:0,0 M:8,5 Y:94,0 K:0,0 (Pantone 109C)	Złoto M:15% Y: 100%
Czerń C:0,0 M:0,0 Y:0,0 K:100,0 (Pantone OOOZ-C)	Czarny K:100%

Wzór logo Warmii i Mazur został określony decyzją Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w dniu 15 kwietnia 2003 r. Znak jest prawnie chroniony – w dniu 29 marca 2007 r. Urząd Patentowy wydał decyzję o udzieleniu prawa ochronnego nr 190790. W myśl decyzji Zarządu logo województwa jest znak słowno-graficzny, barwny. Grafika stanowi w podstawie zielona falista linia zwężająca się od prawej do lewej strony, nad którą po lewej stronie znajduje się niebieski żagiel, którego dół z lewej strony jest rozerwany wzdłuż dwóch falistych linii. Po prawej stronie żagla umieszczone jest żółte słoneczko. Pod zieloną falą jest czarny napis WARMIA MAZURY, pisany czcionka dużą autorską.

Logo Warmii i Mazur

Źródło: *http://www.rpo.warmia.mazury.p/*

Kolory
Żółty – Pantone 108 CO MO Y 100 KO
Niebieski – Pantone 640 C100 M60 YO KO
Zielony – Pantone 355 C100 M40 Y100 KO
Szary – Pantone 430 CO MO YO K96

Wszystkie logotypy mające zastosowanie w informacji i promocji projektu współfinansowanego w ramach RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013 są dostępne pod adresem internetowym http://www.rpo.warmia.mazury.pl/ (Zakładka Wytyczne Instytucji Zarządzającej ->Znaki i logotypy).

3. Wytyczne w sprawie obowiązkowych działań informacyjnych i promocyjnych

3.1. Tablica informacyjna

Założenia ogólne

Obowiązki Beneficjentów w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych skierowanych do opinii publicznej wynikają z artykułów 8-9 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006. Zakładają one, że:

- **Beneficjenci są odpowiedzialni za informowanie opinii publicznej o pomocy otrzymanej z funduszy.**

Artykuł 2, podpunkt 3 zakłada, że:

- Beneficjent, w trakcie realizacji operacji, umieszcza **tablicę informacyjną** w każdym miejscu realizacji operacji spełniającej następujące warunki:

a) całkowity wkład publiczny do operacji przekracza 500 000 EUR;

b) operacja dotyczy finansowania robót infrastrukturalnych lub budowlanych.

Wymagania Instytucji Zarządzającej RPO WiM

Tablica informacyjna zawiera, co najmniej, następujące informacje:

- znak Narodowej Strategii Spójności oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności;
- flagę Unii Europejskiej oraz odniesienie słowne do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- herb województwa warmińsko-mazurskiego z podpisem „WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE" oraz logo Warmii i Mazur, które jest zawsze umieszczone na zewnątrz ciągu znaków bądź logotypów;
- Napis „Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013";
- w przypadku projektów współfinansowanych także z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, do powyższego napisu należy dodać odpowiednio: „oraz z budżetu państwa'' lub „oraz z budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego'';
- opis projektu tj. rodzaj i tytuł operacji, wartość całkowitą projektu oraz kwotę dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także nazwę Beneficjenta;
- hasło określone przez IZ RPO: „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy" podkreślające wartość dodaną pomocy Wspólnoty;

Założenia i Wytyczne Instytucji Zarządzającej RPO WiM

Na podstawie zapisów rozporządzeń unijnych oraz założeń IZ RPO WiM ustalono poniższe wytyczne dla Beneficjentów programu RPO WiM. Informacja o współfinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego powinna zajmować co najmniej 25% powierzchni tablicy. Tło tablicy powinno być w kolorze białym, czcionka użyta na tablicy do określenia wymaganych Informacji powinna być z serii ARIAL CE. Przepisy UE nie określają rozmiarów tablicy informacyjnej

ograniczając się do stwierdzenia, że tablica powinna być widoczna. IZ RPO WiM określiło, by wielkość tablicy była proporcjonalna do wartości projektu jednak nie mniejsza niż:

- ***30 cm (wysokość) x 50 cm (podstawa) dla inwestycji o wartości poniżej 100 000 Euro;***
- ***70 cm (wysokość) x 90 cm (podstawa) dla inwestycji o wartości od 100 000 Euro do 500 000 Euro;***
- ***200 cm (wysokość) x 250 cm (podstawa) dla inwestycji o wartości powyżej 500 000 Euro.***

Do obliczenia wartości inwestycji/operacji powinniśmy zastosować **kurs Euro obowiązujący w dniu podpisania umowy o dofinansowanie projektu**. Tablica powinna być umieszczona w widocznym miejscu (zalecenia dotyczące stosowania tablic zamieszczone zostały w Rozdziale 4) w terminie **nie dłuższym niż 30 dni o daty podpisania tej umowy**. Po zakończeniu realizacji projektu tablicę informacyjną zastępuje się stałą tablicą pamiątkową. Przykładowa symulacja tablicy informacyjnej znajduje się w rozdziale 6.

Uwaga. W informacji o współfinansowaniu nie powinno używać się nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł współfinansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „projekt" można używać słów np.: „zakup", „inwestycja" zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

3.2. Tablica pamiątkowa

Założenia ogólne

Artykuł 2, podpunkt 2 zakłada, że:

- Beneficjent umieszcza na stałe widoczną i dużych wymiarów **tablicę pamiątkową** nie później niż sześć miesięcy po zakończeniu operacji spełniającej następujące warunki:

a) całkowity wkład publiczny do operacji przekracza 500 000 EUR;

b) operacja dotyczy zakupu środków trwałych lub finansowania robót infrastrukturalnych lub budowlanych.

Wymagania Instytucji Zarządzającej RPO WiM

Tablica pamiątkowa zawiera, co najmniej, następujące informacje:

- znak Narodowej Strategii Spójności oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności;
- flagę Unii Europejskiej oraz odniesienie słowne do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- herb województwa warmińsko-mazurskiego z podpisem „WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE" oraz logo Warmii i Mazur, które jest zawsze umieszczone na zewnątrz ciągu znaków bądź logotypów;
- Napis „Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013";
- w przypadku projektów współfinansowanych także z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, do powyższego napisu należy

dodać odpowiednio: „oraz z budżetu państwa'' lub „oraz z budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego'';

- opis projektu tj. rodzaj i tytuł operacji, wartość całkowitą projektu oraz kwotę dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, a także nazwę Beneficjenta;
- hasło określone przez IZ RPO: „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy" podkreślające wartość dodaną pomocy Wspólnoty;

Założenia i Wytyczne Instytucji Zarządzającej RPO WiM
Na podstawie zapisów rozporządzeń unijnych oraz założeń IZ RPO WiM ustalono poniższe wytyczne dla Beneficjentów programu RPO WiM. Informacja o współfinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego powinna zajmować co najmniej 25% powierzchni tablicy. Tło tablicy powinno być w kolorze białym, czcionka użyta na tablicy do określenia wymaganych Informacji powinna być z serii ARIAL CE.

- Tablica pamiątkowa dla operacji, której całkowity wkład publiczny do operacji przekracza 500 000 Euro oraz operacja dotyczy zakupu środków trwałych lub finansowania robót infrastrukturalnych lub budowlanych powinna być wielkości nie mniejszej niż 70 cm (wysokość) x 90 cm (podstawa). W przypadku inwestycji infrastrukturalnych, gdzie niemożliwe lub niezasadne jest zastosowanie wymiarów 70 cm x 90 cm dopuszcza się zmniejszenie rozmiaru tablicy pamiątkowej – minimalny rozmiar 30 cm (wysokość) x 50 cm (podstawa).
- Tablica pamiątkowa dla operacji, której całkowity wkład publiczny do operacji nie przekracza 500 000 Euro i jest większy niż 100 000 Euro nie powinna być mniejsza niż prostokąt o wymiarach: 70 cm (wysokość) x 90 cm (podstawa). W przypadku gdy jest to uzasadnione, (niemożliwe lub niezasadne jest zastosowanie wymiarów 70 cm x 90 cm) dopuszcza się zmniejszenie rozmiaru tablicy pamiątkowej – minimalny rozmiar 30 cm (wysokość) x 50 cm (podstawa).
- Tablica pamiątkowa dla operacji, której całkowity wkład publiczny do operacji nie przekracza 100 000 Euro nie powinna być mniejsza niż prostokąt o wymiarach: 30 cm (wysokość) x 50 cm (podstawa). W przypadku gdy jest to uzasadnione, (niemożliwe lub niezasadne jest zastosowanie wymiarów 30 cm x 50 cm) dopuszcza się zmniejszenie rozmiaru tablicy pamiątkowej z przyjęciem zasady, iż musi być ona czytelna i powinna się znajdować w widocznym miejscu.

Z uwagi na to, że celem tablic pamiątkowych jest pozostawienie trwałych informacji o wsparciu ze środków Unii Europejskich zaleca się, aby, w przypadku gdy jest to możliwe, wykonywać je z materiałów takich jak mosiądz czy marmur. W przypadku, gdy tablica informacyjna spełnia wszystkie wymagania przewidziane dla tablicy pamiątkowej można pozostawić tablicę informacyjną jako pamiątkową.

Do obliczenia wartości inwestycji/operacji powinniśmy zastosować **kurs Euro obowiązujący w dniu podpisania umowy o dofinansowanie projektu**. Tablica pamiątkowa powinna być umieszczona w widocznym miejscu (zalecenia dotyczące stosowania tablic zamieszczone zostały w Rozdziale 4). Tablica pamiątkowa musi zostać zamontowana najpóźniej 6 miesięcy po zakończeniu realizacji projektu. Celem jest pozostawienie trwałej informacji o wsparciu inwestycji ze środków unijnych. **Trwałość tablicy pamiątkowej została określona na co najmniej 5 lat**. Nie ma obowiązku usuwania tablic po tym okresie, lecz jest wręcz wskazana pozostawienie ich w celu dalszego informowania ogółu społeczeństwa o współfinansowaniu Unii Europejskiej. Przykładowa symulacja tablicy znajduje się w rozdziale 6.

Przykład
Dobre praktyki stosowanie tablic pamiątkowych:

- W przypadku dróg, ze względów technicznych i estetycznych, stosowane powinny być trwałe tablice zamontowane w trwały sposób.
- W przypadku budowy, remontu, modernizacji całych budynków tablice pamiątkowe powinny być wykonane z mosiądzu, marmuru lub innych trwałych materiałów.

- Dla modernizacji pomieszczeń lub części obiektu, tablica pamiątkowa powinna znaleźć się w postaci tabliczki wykonanej z trwałego materiału.
- W przypadku zakupu taboru czy innego rodzaju sprzętu ruchomego należy zamieścić na nim plakietkę informacyjną. Gdy jest to możliwe sugeruje się stosowanie tabliczek metalowych lub wykonanych z innego trwałego materiału.

Uwaga. W informacji o współfinansowaniu nie powinno używać się nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł współfinansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „projekt" można używać słów np.: „zakup", „inwestycja" zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

3.3. Plakietka informacyjna

W celu oznakowania maszyn, urządzeń, pojazdów oraz innego rodzaju sprzętu i wyposażenia zakupionego dzięki lub na potrzeby realizacji projektu należy zastosować **plakietkę informacyjną.** Wygląd i zakres informacji na niej zamieszczonych powinien spełniać następujące wymogi:

- znak Narodowej Strategii Spójności oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności;
- flagę Unii Europejskiej oraz odniesienie słowne do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- herb województwa warmińsko-mazurskiego z podpisem „WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE";
- Napis „Zakup współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013";
- w przypadku projektów współfinansowanych także z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, do powyższego napisu należy dodać odpowiednio: „oraz z budżetu państwa'' lub „oraz z budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego'';
- hasło określone przez IZ RPO: „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy" podkreślające wartość dodaną pomocy Wspólnoty;

Minimalny rozmiar plakietki określony został na 10 (wysokość) x 15 cm (szerokość). Jeżeli z jakichś względów nieuzasadnione lub niemożliwe będzie umieszczenie plakietki w takim wymiarze można użyć plakietki o mniejszych wymiarach, ale informacje na niej zamieszczone muszą nadal pozostawać czytelne. Przykładowa symulacja plakietki znajduje się w rozdziale 6.

Sprzęt oraz wyposażenie (komputery, drukarki, aparaty fotograficzne itp.) zakupiony/amortyzowany/wynajęty/leasingowany na potrzeby projektu musi być wyraźnie oznakowany za pomocą plakietki informacyjnej – w widocznym miejscu; w przypadku przedmiotów na których nie ma możliwości zamieszczenia czytelnej informacji o współfinansowaniu (np. małe aparaty fotograficzne, dyktafon, itp.) możliwe jest zamieszczenie informacji na opakowaniu/etui sprzętu, przy czym musi być to opakowanie/etui użytkowane łącznie ze sprzętem (np. etui na aparat fotograficzny, ale nie opakowanie kartonowe z którym aparat został zakupiony).

Należy pamiętać, iż informacja o współfinansowaniu powinna być wyraźna i czytelna. Napis oraz logotypy powinny być czytelne i wyraźne. W przypadku gdy jest to uzasadnione, z technicznego punktu widzenia, dopuszczalne jest stosowanie wszystkich wersji logotypu (podstawowy,

monochromatyczny, itd.). Nie ma obowiązku oznaczania materiałów biurowych oraz małego sprzętu o niewielkiej wartości – np. zszywacze, dziurkacze, itp. W ramach oznaczania sprzętu możliwe jest wykorzystywanie plakietek informacyjnych, na folii samoprzylepnej, adhezyjnej, tabliczek plastikowych, metalowych, naszywek z materiału, graweru, haftu itp.

Uwaga. W informacji o współfinansowaniu nie powinno używać się nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł współfinansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „zakup" można używać słów np.: „projekt", „inwestycja" zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

3.4. Serwis internetowy

Promocja realizacji projektu współfinansowanego z Funduszy Europejskich wymaga odpowiedniej obsługi informacyjnej. W celu stworzenia platformy służącej gromadzeniu i przetwarzaniu informacji najbardziej racjonalnym rozwiązaniem pod względem organizacyjnym, ekonomicznym, jak i funkcjonalnym jest utworzenie **serwisu internetowego**. IZ RPO WiM sugeruje by narzędzie to zostało wykorzystane do promocji inwestycji realizowanej przy współudziale Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. W przypadku inwestycji, których wartość wynosi ponad 50 mln Euro, a w przypadku inwestycji z zakresu środowiska wartość wynosi 25 mln Euro („duże projekty") **IZ RPO WiM nakłada obowiązek stworzenia platformy internetowej**, zawierającej co najmniej:

- nazwę Programu Operacyjnego, nazwę i numer osi priorytetowej, działania, i poddziałania z którego realizowana jest inwestycja;
- klasyfikację projektu zgodnie z pkt. A5 wniosku o dofinansowanie;
- nazwę Beneficjenta;
- wielkość dofinansowania;
- tytuł i szczegółowy opis projektu;
- odsyłacze do oficjalnych stron Unii Europejskiej oraz serwisu internetowego poświęconego RPO WiM.

Zaleca się, aby adres internetowy projektu był publikowany w broszurach, informacjach prasowych, na tablicach informacyjnych, a także upowszechniany w inny skuteczny sposób.

Uwaga. W informacji o współfinansowaniu nie powinno używać się nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł współfinansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „projekt" można używać słów np.: „zakup", „inwestycja" zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

3.5. Spotkania informacyjne

W przypadku inwestycji, których wartość wynosi ponad 50 mln Euro, a w przypadku inwestycji z zakresu środowiska wartość wynosi 25 mln Euro („duże projekty"), Beneficjent jest zobowiązany do zorganizowania konferencji prasowej dla opinii publicznej oraz mediów o tematyce związanej z realizacją inwestycji współfinansowanej z Funduszy Europejskich. W przypadku projektów o mniejszym dofinansowaniu przeprowadzanie spotkań informacyjnych, czy też konferencji jest proponowane przez IZ RPO WiM celem zwiększenia zasięgu promocji i Informacji na temat uzyskanej pomocy i tworzeniu pozytywnego wizerunku Funduszy Europejskich.

W przypadku, gdy Beneficjent jest organizatorem spotkania informacyjnego takiego jak konferencja, seminarium, wystawa, udział w targach, na którym zamierza informować i promować realizację projektu współfinansowanego z RPO WiM, zobligowany jest do umieszczenia w widocznym miejscu (tablica informacyjna, stand, roll-up, baner, materiały konferencyjne, plakat, zaproszenie) następujących treści:

- znaku Narodowej Strategii Spójności oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności,
- flagę Unii Europejskiej oraz odniesienie słowne do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.
- herb województwa warmińsko-mazurskiego,
- Napis „Projekt/Szkolenie/Spotkanie/Konferencja współfinansowany/e/a ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013",
- w przypadku projektów współfinansowanych także z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, do powyższego napisu należy dodać odpowiednio: „oraz z budżetu państwa'' lub „oraz z budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego'',
- hasło określone przez IZ RPO „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy" podkreślające wartość dodaną pomocy Wspólnoty.

Informacja o współfinansowaniu powinna być umieszczona w widocznym miejscu i czytelna dla wszystkich osób uczestniczących w działaniach realizowanych w danym miejscu. W przypadku gdy plakat, tablica nie zawiera wyłącznie informacji o współfinansowaniu, informacja o dofinansowaniu, wraz z wymaganymi logotypami powinna zajmować co najmniej 25% powierzchni plakatu, tablicy, naklejki.

Każde pomieszczenie, w którym realizowane jest spotkanie informacyjno-promocyjne powinno zostać oznaczone poprzez wywieszenie plakatu, tablicy, naklejki lub innego rodzaju informacji zawierającej informację o współfinansowaniu projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Informacja taka proponowana jest także w siedzibie Beneficjenta projektu (np. w postaci plakatu w sekretariacie)

Uwaga. W informacji o współfinansowaniu nie powinno używać się nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł współfinansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „projekt" można używać słów np.: „zakup", „inwestycja" zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

3.6. Publikacje i narzędzia komunikacji wizualnej i audiowizualnej

Spośród publikacji i narzędzi komunikacji wizualnej i audiowizualnej zastosowanie dla celów informacji i promocji projektu mogą znaleźć: broszury, ogłoszenia prasowe, spoty reklamowe, plakaty, ulotki, gadżety. Materiały takie powinny, w miarę możliwości, zawierać:

- znaku Narodowej Strategii Spójności oraz logotyp: Program Regionalny. Narodowa Strategia Spójności,
- flagę Unii Europejskiej oraz odniesienie słowne do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- herb województwa warmińsko-mazurskiego,
- Napis „Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013”,
- W przypadku projektów współfinansowanych także z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego, do powyższego napisu należy dodać odpowiednio: „oraz z budżetu państwa'' lub „oraz z budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego'',
- hasło określone przez IZ RPO „Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy” podkreślające wartość dodaną pomocy Wspólnoty.

Wszystkie publikacje powinny zawierać jasne wskazanie na współfinansowanie publikacji przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – co najmniej na stronie redakcyjnej. Logotypy mogą pojawić się jako elementy graficzne także na okładkach i innych elementach publikacji. Jeśli jest to możliwe, publikacje powinny zawierać pełne dane teleadresowe Beneficjenta oraz adresy stron internetowych instytucji zaangażowanych w proces wdrażania RPO WiM na lata 2007-2013. We wszystkich publikacjach należy zastosować czcionkę z serii Arial CE. W przypadku materiałów drukowanych nie posiadających strony tytułowej ani redakcyjnej (broszury, ulotki, foldery do 4 stron) informacja o współfinansowaniu wraz z logotypami powinna się znaleźć na pierwszej lub ostatniej stronie publikacji. W przypadku ulotek trójstronnie łamanych może to być także ostatnia strona poświęcona informacjom teleadresowym. Na publikacjach w wersji elektronicznej (płyty CD, DVD, VHS, pamięci flash, do pobrania z www itp.) na pierwszej stronie/ pierwszym widocznym ekranie/ oknie powitania, które ukazuje się jako pierwsze podczas odtwarzania materiałów zamieszczonych na nośniku danych powinna znaleźć się informacja o współfinansowaniu wraz z logotypami; ponadto w przypadku nośników takich jak CD lub DVD informacja o współfinansowaniu powinna znaleźć się również na płycie oraz okładce płyty (jeśli występuje, a front zapakowanej płyty jest niewidoczny). W przypadku prezentacji multimedialnych (Power Point, Flash, itp.) – co najmniej na pierwszym i ostatnim slajdzie/ oknie powinna znaleźć się informacja o współfinansowaniu.

Uwaga. W informacji o współfinansowaniu nie powinno używać się nazw: beneficjenta, instytucji pośredniczących, innych źródeł współfinansowania, oraz wszelkich innych informacji, które mogłyby sprawić, że przekaz o udziale środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będzie nieczytelny lub mało przejrzysty. Zamiennie ze słowem „projekt” można używać słów np.: „zakup”, „inwestycja” zgodnie z zakresem przedmiotowym dofinansowania z EFRR.

Wszelkie publikacje i materiały wydawnicze muszą być opatrzone informacją „egzemplarz bezpłatny”

3.7. Zestawienia znaków graficznych/logotypów

Informacje ogólne
Logotypy poszczególnych programów operacyjnych oraz Narodowej Strategii Spójności stanowią element wspólnego dla marki Funduszy Europejskich systemu identyfikacji wizualnej. System wizualizacji Funduszy Europejskich w ramach Narodowej Strategii Spójności opiera się na współistnieniu dwóch ściśle określonych znaków obowiązkowych: logo UE wraz z obowiązkowymi odniesieniami i logo z sytemu wizualizacji Narodowej Strategii Spójności oraz towarzyszącej im odpowiedniej liczbie znaków uzupełniających, symbolizujących odpowiednio np.: region, instytucję zarządzającą, pośredniczącą, wdrażającą lub Beneficjenta. W przypadku województwa warmińsko-mazurskiego jest to znak NSS z dopiskiem Program Regionalny, który został przedstawiony w rozdziale 2.

W myśl zapisów Księgi Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności w zestawieniach z innymi znakami[4] logo Narodowej Strategii Spójności powinniśmy umieszczać zawsze u góry z lewej strony, znak Unii Europejskiej ze słownym odwołaniem do Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego u góry z prawej strony. W przypadku zestawienia znaków dla Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013, w przestrzeni pomiędzy wymienionymi znakami umieścić należy herb województwa warmińsko-mazurskiego. Zaleca się, aby herb stosować w sytuacjach bardziej prestiżowych np. na tablicach informacyjnych i pamiątkowych (z dopiskiem „województwo warmińsko-mazurskie"), wizytówkach i zaproszeniach (Wariant 1), natomiast w sytuacjach mniej oficjalnych (korespondencja w sprawie projektu, ulotki informacyjne, materiały konferencyjne itp.) zamieszczać logo Warmii i Mazur – zawsze umieszczone na zewnątrz ciągu znaków bądź logotypów (Wariant 2). W takich przypadkach logo należy umieścić w prawym dolnym rogu, a przestrzeń pomiędzy logo NSS i znakiem Unii Europejskiej pozostaje pusta. Przykłady dobrej praktyki zostały przedstawione w rozdziale 6.

Zestawienia znaków
W trakcie realizacji projektu powinniśmy stosować znaki graficzne w konfiguracji opisanej powyżej i zaprezentowanej w rozdziale 6 na wszelkich materiałach, korespondencji i dokumentacji powstających w procesie wdrażania projektu. Wyjątek stanowią gotowe druki i formularze, narzucone lub pochodzące od podmiotów zewnętrznych, np. faktury. Często jednak nawet takie dokumenty w trakcie weryfikacji wniosku o płatność czy kontroli na miejscu mogą być opieczętowane przez IZ RPO WiM pieczęcią zawierającą znak graficzny RPO WiM na dowód, poświadczenia refundacji wydatków w ramach programu. Sposób oznaczenia materiałów informacyjnych i promocyjnych przedstawiony został poniżej w wariantach, w zależności od wielkości, rodzaju i techniki wykonania:

Wszelkie materiały informacyjne, promocyjne i szkoleniowe, w zależności od ich wielkości, rodzaju i techniki wykonania będą oznaczane według dwóch możliwych wariantów:

1. **wariant podstawowy - dla dużych materiałów** (materiały duże, multimedialne, wybrane drukowane)
2. **wariant minimalny - dla małych materiałów** (materiały małe, wybrane drukowane)

Wybór zastosowanego wariantu zależy od wielkości materiału, rodzaju i techniki wykonania, przy czym IK NSRO rekomenduje stosowanie wariantu podstawowego w każdym przypadku, gdy warunki techniczne to umożliwiają. Dla uzyskania pełnego spektrum zasad stosowania znaków i logotypów należy skorzystać z założeń Strategii komunikacji dla Narodowej Strategii Spójności w ramach Funduszy Europejskich na lata 2007-2013. Dokument dostępny jest na stronie www.rpo.warmia.mazury.pl w zakładce Dokumenty i wytyczne ->Krajowe ->Strategia komunikacji oraz w serwisie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego www.mrr.gov.pl.

[4] *Zob. Zestawienie znaków z Księdze Identyfikacji Wizualnej Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013. http://www.funduszestrukturalne.gov.pl/NSS/promocja/*

4. Stosowanie tablic informacyjnych, pamiątkowych oraz plakietek informacyjnych

Przy umieszczaniu tablic informacyjnych, pamiątkowych oraz plakietek informacyjnych należy stosować się do następujących zasad:

- W przypadku dróg tablice powinny być zamontowane na początku i na końcu odcinka drogi będącej przedmiotem projektu. Zamiast dwóch tablic można zamontować jedną tablicę dwustronną. Jeśli inwestycja jest wieloodcinkowa, każdy z jej elementów powinien zostać oznaczony zgodnie z zapisem zawartym w ostatnim podpunkcie.
- W przypadku budowy, remontu, modernizacji całych budynków tablice powinny być umieszczone na zewnątrz budynku, w widocznym miejscu frontu budynku.
- O modernizacji pomieszczeń lub części obiektu należy komunikować umieszczając tablicę pamiątkową w widocznym miejscu w części, której dotyczył projekt.
- Modernizacja pomieszczeń (części obiektu) – tablica pamiątkowa powinna znaleźć się w części, której dotyczył projekt. Wielkość tablicy pamiątkowej będzie w tym przypadku uzależniona od warunków powierzchniowych.
- Na elementach zakupionego sprzętu ruchomego należy zamieścić w widocznym miejscu plakietkę informacyjną w formie np. naklejki; W siedzibie Beneficjenta powinna w widocznym miejscu znaleźć się informacja o dofinansowaniu sprzętu ruchomego firmy zgodnie z założeniami dla tablic pamiątkowych.
- Zakup pojedynczego sprzętu nieruchomego –oznaczyć należy sprzęt plakietką informacyjną. W przypadku, gdy projekt zakładał zakup tylko sprzętu nieruchomego należy w pomieszczeniu, w którym znajduje się sprzęt zamieścić również widoczną tabliczkę zawierającą wszystkie elementy wymagane dla tablic pamiątkowych.
- Inne inwestycje – należy zastosować tablice (oznaczenia), w taki sposób, aby nie było wątpliwości o finansowaniu projektu przy zachowaniu zasad dla innych inwestycji.
- Dodatkowo należy pamiętać, że w trakcie realizacji szkoleń, konferencji, seminariów, targów, wystaw współfinansowanych ze środków EFRR, Beneficjent jest zobowiązany do wystawienia flagi Unii oraz logotypu programu (np. w formie banera czy standu). Dodatkowo należy zadbać, aby wszystkie wydarzenia związane z realizacją projektu (etapów projektu) zostały podane do wiadomości możliwie najszerszemu kręgowi osób.
- W przypadku inwestycji składających się z wielu etapów i rozproszenia przestrzennego projektu należy posługiwać się następującą zasadą:
    a. zamontować tablice (informacyjną pamiątkową) w widocznym miejscu realizacji pierwszego z etapów inwestycji, wymieniając na tablicy wszystkie etapy projektu (dotyczy także dróg); należy zastosować rozmiary tablic zgodnie z założeniami dla tablic informacyjnych i pamiątkowych przedstawionych w podrozdziale 3.1, 3.2;
    b. w miejscu realizacji każdego z kolejnych etapów inwestycji należy umieścić, zgodnie z założeniami ujętymi w podrozdziałach 3.1, 3.2, tablice informacyjne i pamiątkowe o wielkości 30 x 50 cm (bez znaczenia na wielkość inwestycji);
    c. tablica informacyjna może spełnić role tablicy pamiątkowej, jeżeli spełnione są wszystkie warunki opisane w pkt a i b powyżej.

5. Założenia końcowe

1. informacja o współfinansowaniu jest umieszczana w dowolnym miejscu materiału. Musi być jednak umieszczona poza ciągiem znaków.
2. Treść informacji o współfinansowaniu może podlegać modyfikacji, rozwinięciu.
3. hasło RPO WiM jest umieszczane pod znakiem i logotypem NSS, zgodnie z przykładem tablicy informacyjnej.
4. W przypadku materiałów multimedialnych dopuszczalne jest tworzenie i stosowanie animowanych wersji elementów wizualizacji.

Realizując zaplanowane działania informacyjne i promocyjne musimy mieć świadomość, że będą one przedmiotem **kontroli** na miejscu realizacji projektu i/lub kontroli w siedzibie Beneficjenta, którą wykonuje IZ RPO/IP/IPII. Kontroli zostaną poddane oryginały dowodów księgowych, dokumentujące rzeczywiste poniesienie wydatków. Refundacji podlegają wydatki, które zostały zaksięgowane. Sprawdzeniu podlegać będzie również dostarczenie produktów i wykonanie usług zaplanowanych w kategorii wydatków informacja i promocja a więc protokoły odbioru, dokumentacja związana z ewidencją środków trwałych itd. W trakcie kontroli zweryfikowane zostanie także oznakowanie sprzętu zakupionego na potrzeby realizacji projektu. Dokumentacja dotycząca działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych na rzecz komunikowania wsparcia projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury powinna być przechowywana zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie projektu do 31 grudnia 2020 r.

Nie stosowanie się do zapisów umowy o dofinansowanie projektu w zakresie środków informacyjnych i promocyjnych lub odmowa poddania się kontroli, w tym obszarze może skutkować sankcjami w postaci wstrzymania wypłaty środków a nawet rozwiązaniem umowy i koniecznością zwrotu wypłaconego dofinansowania.

6. Dobre i złe praktyki, przykłady

Rodzaje działań informacyjnych i promocyjnych – przykłady dobrej praktyki.

Wybór konkretnych form promocji naszego projektu należy do nas jako Beneficjenta, chyba że zawarta umowa o dofinansowanie precyzuje obowiązkowe formy promocji. Zastosowanie właściwej formy promocji winno uwzględniać wartość oraz rodzaj i charakter przedsięwzięcia.

W myśl regulacji unijnych cytowanych w tym opracowaniu oraz zapisów umowy o dofinansowanie **Beneficjent zobowiązany jest do stosowania tablic informacyjnych i pamiątkowych**[5], tym nie mniej wskazane jest stosowanie także innych form działań informacyjnych i promocyjnych, o których jest mowa poniżej. Wymagania dotyczące umieszczania znaków graficznych mają zastosowanie w szczególności do:

- Tablic informacyjnych;
- Tablic pamiątkowych;
- Korespondencji w sprawach projektu, prowadzonej ze wszystkimi partnerami i instytucjami zaangażowanymi w jego realizację;
- Dokumentacji przetargowej i ogłoszeń w procesie udzielania zamówienia publicznego
- Umów z wykonawcami;
- Umów o pracę z pracownikami zatrudnianymi w celu realizacji projektu, opisów stanowisk pracy, zakresów czynności, wizytówek, lokalizacji personelu w instytucji Beneficjenta itd.;
- Materiałów konferencyjnych,
- Materiałów prasowych;
- Stron lub linków do stron www zawierających informacje o realizowanym projekcie;
- Oznakowania wszelkiego typu urządzeń, sprzętu zakupionego w ramach projektu;
- Wszelkich innych instrumentów mających zastosowanie przy realizacji działań informacyjnych i promocyjnych w ramach projektu.

Każda forma promocji i informowania o projekcie powinna zawierać wyraźne wskazanie, że realizowany projekt został wybrany do współfinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 oraz że otrzymuje wsparcie w ramach Unii Europejskiej i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Przykład

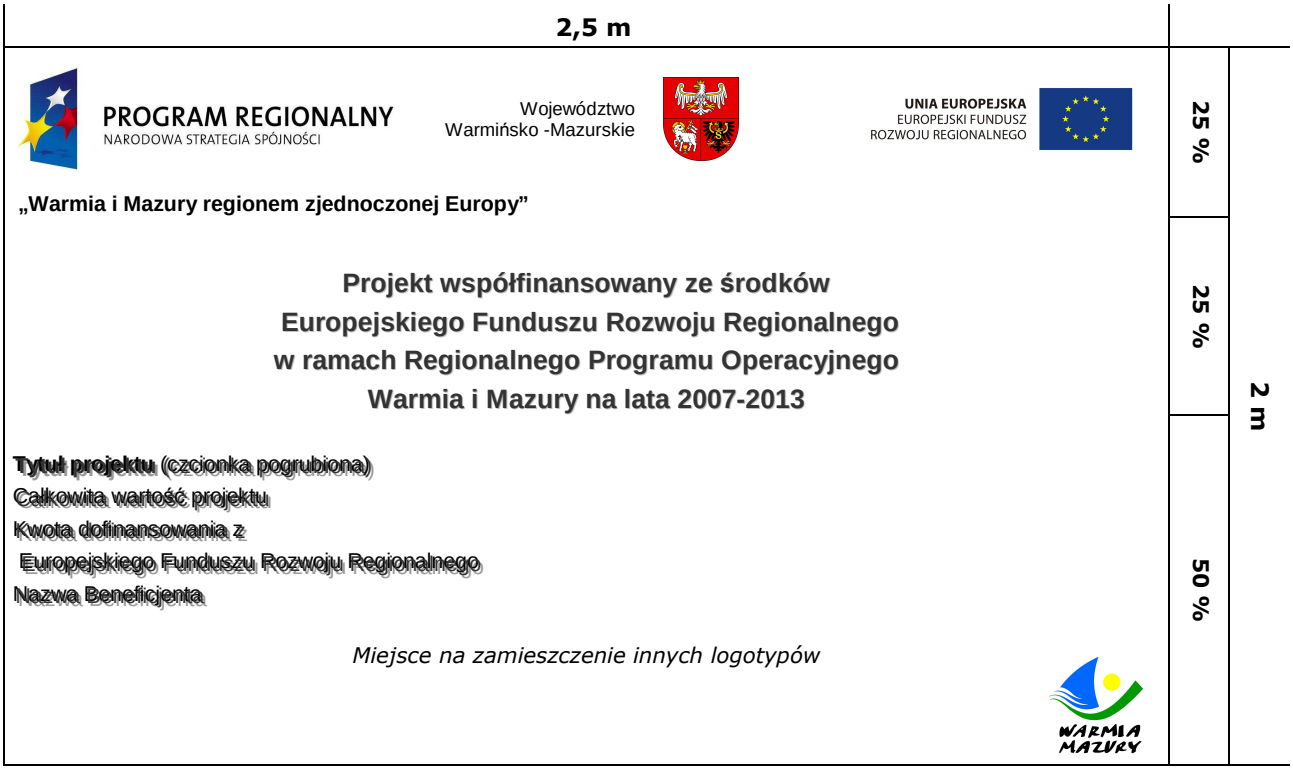
W przypadku umowy podpisywanej przez Beneficjenta RPO WiM z kontrahentami biorącymi udział w realizacji inwestycji współfinansowanej z EFRR na pierwszej stronie umowy, w górnej jej części, znajdować powinny się: znak i logotyp NSS: Program Regionalny, flaga UE z odniesieniem do EU i EFRR. W obszarze pomiędzy tymi znakami znaleźć się powinien herb województwa warmińsko-mazurskiego. Pod wymienionymi powyżej znakami powinien znaleźć się zapisek: *„Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013”*

[5] Uwaga. Jest to ogólnie przyjęta zasada dla programów regionalnych. W przypadku inwestycji o wielkości wkładu publicznego powyżej 50 mln Euro obowiązkowe jest również stworzenie serwisu internetowego poświęconego danej inwestycji współfinansowanej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Tablica informacyjna – przykład dobrej praktyki.

Kolorystyka znaków graficznych, krój czcionki oraz powierzchnia pól zajmowanych przez poszczególne znaki i informacje przedstawione na przykładowej tablicy informacyjnej jest symulacją i służy jedynie celom ilustracyjnym. W kwestii kolorów i liternictwa należy ściśle stosować się do wartości zawartych w Księdze znaku. Pozostałe wymogi zostały opisane wyżej.

Przykład tablicy informacyjnej dla projektu którego przedmiotem są roboty infrastrukturalne lub budowlane i całkowity wkład publiczny do projektu przekracza 500 000 Euro

Źródło: Opracowanie własne - przykład zawartości i rozmieszczenia poszczególnych treści i logotypów na tablicy informacyjnej.

Symulacja tablicy informacyjnej dla projektu którego przedmiotem są roboty infrastrukturalne lub budowlane i całkowity wkład publiczny do projektu przekracza 500 000 Euro

Źródło: Opracowanie własne - przykład zawartości i rozmieszczenia poszczególnych treści i logotypów na tablicy informacyjnej.

Plakietka informacyjna – przykład dobrej praktyki.

Źródło: Opracowanie własne - przykład zawartości i rozmieszczenia poszczególnych treści i logotypów na plakietce informacyjnej.

Dokumentacja, papier firmowy – zestawienie znaków: przykład dobrej praktyki.

Wariant 1

Długa Nazwa Instytucji
Długa Nazwa Instytucji
ul. Nazwa Ulicy 12
10-900 Olsztyn

tel. (089) 123 45 67
faks (089) 123 45 67
www.rpo.warmia.mazury.pl
prr@warmia.mazury.pl

Miejsce na inne logotypy

Źródło: Opracowanie własne - przykład zawartości i rozmieszczenia poszczególnych treści i logotypów na formatce pisma.

Wariant 2

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Długa Nazwa Instytucji
Długa Nazwa Instytucji
ul. Nazwa Ulicy 12
10-900 Olsztyn

tel. (089) 123 45 67
faks (089) 123 45 67
www.rpo.warmia.mazury.pl
prr@warmia.mazury.pl

Miejsce na inne logotypy

WARMIA MAZURY

Źródło: Opracowanie własne - przykład zawartości i rozmieszczenia poszczególnych treści i logotypów na formatce pisma.

Przykłady złej praktyki w zastosowaniu logotypów

Na wszelkich elementach/publikacjach promocyjnych zawierających opisane logotypy zabronione są następujące działania ingerujące w wygląd znaków:

- Pozbawianie logotypów jakichkolwiek elementów składowych wersji podstawowej.
- Stosowanie innych kolorów i czcionek niż wskazane w Księdze Identyfikacji Wizualnej NSS na lata 2007-2013 dla znaku programu regionalnego.
- Stosowanie innych kolorów i czcionek niż wskazane dla flagi Unii Europejskiej.
- Stosowanie innych kolorów i czcionek niż wskazane w dokumentacji herbu i loga województwa warmińsko-mazurskiego.
- Umieszczanie znaków na agresywnym, wielobarwnym tle.
- Niekonsekwentne kierowanie się zasadą kolorystyki: różne wersje kolorystyczne znaków i logotypów – kolorowa i monochromatyczna (odcienie czerni). Niedopuszczalne jest na jednej powierzchni jednoczesne zastosowanie tych dwóch wariantów. Należy dodać, iż wersja kolorowa jest lepiej zauważalna niż tonacje czerni.
- Zniekształcanie proporcji znaków przez ściąganie i rozciąganie.
- Używanie skrótów UE, EFRR, NSS, RPO WiM (nie są one powszechnie znane).
- Kopiowanie dokumentów opatrzonych kolorową wersją znaku w kolorystyce czarno-białej.